

ՀԱԿԱԴՊՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐԱՌՆԱԲԱՐ ՈՒՆԱԼ ՈՏԱՆԱԽՈՐ ԶԱՓՈՎ

յԱնուսնէ արեղայէ Տփլիսեցոյ. 1839.

- Անփօն . — Ափշիս աշխարհ 'ի քո բարուց
 Որ դառն գողով հաճիս ընդ հանուրց
 Ոչ այժմ է եթ 'ի մեղի դարուս
 Այլ յսկողանց 'ի հին տուրց :
- Աշխարհ . — Առ իս է քարդ , ո՞ եղևական
 Որ կաս ընդ վարմովս պատանդական ,
 Ո՞ է որ յայդ չափդ հասուց
 Թէ ոչ պարգեւս աղնուական
- Անփօն . — Բեր զայն պարգեւն յայտնի ատեան ,
 Զորմէ ասես աղնուական
 Բայց ընդ առաջնոյն է զվերջինն
 Եւ մի կեղծիւք պահեալ յաղայն :
- Աշխարհ . — Բարիքս համայն , զոր տեսանես
 Բերանալիր եւ վայելես
 Իբրեւ զհաւ կտուցդ սրբեալ
 Գոլ իմն ժխտեալ եւ չամաչես
- Անփօն . — Գիտես արդեօք , որ վայելեմ
 Ապա զբարուցդ անշուշտ փորձ եմ
 Վասն յոր թշուառ քոյդ վայելմունք
 Մի բաւ մից յատեան ածեմ
- Աշխարհ . — Գրկեալ բստանձնես իբրեւ զԱստուած
 Խնդրես զպիտոյսդ բաղկատորած ,
 Ապա լռեա յանկարդ բանիցդ ,
 Ո՞ ապերախտ եւ սըտասաց :
- Անփօն . — Դատիմ 'ի քէն իբր զստախօս
 Բայց զնախնիս իմ ունիս զոսիս
 Որք ճաշեցին զճաշդ անհամ
 Եւ մեղ թողին զարեացդ նոմս :
- Աշխարհ . — Դառն է պարգեւս , ո՞ դառնաբան
 Զոր շնորհեցի հարցդ ամենայն
 Եթէ զայն ոչ ջաբէի ձեզ
 Այլ ոչ եւս էիք համայն :
- Անփօն . — Ե՛կ երթիցուք հարցցուք կայսեր ,
 Յորմէ չուեալ մինչ ցիրտսեր
 Որք լիալիր պարգեւդ կերին ,
 Գուցէ չունին զքէն բափր

Աշխարհ . — Եթէ վասն իմ բասիրս խօսին
 Վասն յոր ապա զիս որոնեն ,
 Իսկ թէ նոցին բարեկամ եմ
 Հարկիւ ապա զպարգեւս յարգեն :

Անբօն . — Զինչ ինչ պարգեւ է քեզ յատուկ ,
 Ո՞ հնացեալ պառաւ ջատուկ ,
 Որ գոլ ասես աղնիւ իր ինչ
 Այն բեռն է մեզ ծանրատաղտուկ :

Աշխարհ . — Զարդարանս մարդկան ազգի
 Եւ գոյն զգոյն ձորձ մետաքսի
 Թերթեալ շողուն ոսկէթելիւ
 Կոչես ծանր բեռն զնոսին :

Անբօն . — Ի արդարեւ անտանելի
 Պարգեւ քո ծանր եւ ատելի
 Որ իբրեւ զէշ բառնալ ջանաս
 Առ ՚ի առնել զմեզ պատուելի :

Աշխարհ . — Իշ բեռնակիր կոչես զկայսրս
 Որք պաճուճեալ բազմին ՚ի բարձս
 Որոց շքով հրաման հանեն
 Առ ընդ հանուր ենթադրեալս :

Անբօն . — Ընդէր է քեզ բանք իմ զարմանք ,
 Զէ՞ քո տեսեալ գյաւանակ ,
 Որոյ բարձեալ զոսկի զհանդերձ
 Եւ հետեւին զկնի ծառայք :

Աշխարհ . — Ընդ ում խօսիս , ո՞ շաղակրատ
 Եթէ ոչ գոյր հանդերձ պատրաստ
 Մերկ ունէիք շրջիլ յերկիր
 Ծանակաբոց՝ որպէս զգրաստ

Անբօն . — Թեթեւութիւն է մեզ քոյդ մահ ,
 Ուստի շրջիլ ունիմք անահ
 Միայն գուցէ ծածկոյթ անձին ,
 Յո՛ւմ պէտս է քոյդ բոլոր ագահ :

Աշխարհ . — Թիւրին սահմանք աստուածայինք ,
 Յորմէ է այս մարդկան բարիք
 Զուր ե՞ն ապա ստեղծուածք համայն
 Թէ երկրայինք չ'ունին կարիք :

Անբօն . — Ժառանգին նոր հօր մեր յադին
 Զինչ ինչ էր այն , զոր ագուցին
 Ոչ ապաքէն մուշտակ ծածկոյթ
 Այլ ինչ ո՞չ գոյր տալ մեծագին

Աշխարհ . — Ժողովք մեծաց թագաւորաց
 Ի՞նչ անջատին ՚ի տնանկ ռամկոց
 Ոչ ծիրանեալ եւ բէհեղաւ

- Յաջ յստորտան հասարակաց ։
- Անբօն . - Ի բաց եդեալ զայդ ամենայն
Զվսխձան բեր այժմ յատեան
Զի շնորհեալ քո պարգեւ թշուառ
Առ որս մնաց անեղբական ։
- Աշխարհ . - Ի յսկզբանց աւուրց ամաց
Այս ձիրք է իմ 'ի մէջ մարդկանց
Որոց ետու ընդ որս հաճեցայ
Անտարակայ ար նա մնաց ։
- Անբօն . - Լուս լեր գոնէ , ո՞ խաբեբայ
Տեսի յանցեալն հանուրց արքայ
Մերի կողպուտ իւրոց փառաց
Կոծողք լացողք իւր չըջակայ ։
- Աշխարհ . - Լացից ողբոց ես ոչ եմ տէր
Այլ խրախուժեանց աւետաբեր
Զի կեանք մարդոց յայն վիճակեալ
Ինձ մեղադիր լինիս ընդէր ։
- Անբօն . - Ինչպեմ յալիս քո հին աւուրց
Եւ յաղգակիցս ըստ քո բարուց
Ապա թէ ոչ յայտ ածէի
Նենդուպատիր զթոյն վարուցդ ։
- Աշխարհ . - Ի տարգախուժեան բանս յօդես
Որով ոչ ինչ առնել կարես
Բազումք զինէն շատ խօսեցան
Այլ ես որսամ ձեզ տղայսպես ։
- Անբօն . - Ծառոց էի բարուցդ անշուշտ
Մինչ ոչ էի քաջ խելամուտ
Այժմ 'ի ձախողս եմ վիճակեալ
Դու զի լինիս ինձ հետամուտ ։
- Աշխարհ . - Ծածուկ պաշտես յայտնի դաւես
Ընդ որ յայտնի անիրաւ ես
Զկերակուր եւ զհանգերձ
Զոր վայելեալ պախարակես ։
- Անբօն . - Կերակուրս ոչ պախարակեմ
Եւ ըղհանդերձս ոչ անգոսնեմ
Այլ զհամադամն եւ զողջողունն
Զսին պաճուճանս արհամարեմ ։
- Աշխարհ . - Կարիք մարդոց թէ չէր հարկեալ
Զվայելմունս չէր հայթայթեալ
Զի երկրային գոյացութիւնք
Սակա մարդկան են ըստեղծեալ ։
- Անբօն . - Հարք որք գանձեն , որդւոց յանձնեն
Ողբք զնոյն յարաբարդեն ։

- Ընդէր տպա ոչ վայելեալ
Այլ իբրեւ զաղբ յերկիր թաղեն
Աշխարհ . - Համայն մարդկանց մինչ կարկառեմ
Անդէն յուտել զայն հրաւիրեմ
Այլ դուք հարեալ սիրով նորին
Ոչ վայելեալ զոր հայթայթեմ :
- Անբան . - Ձեռս զառառս ոչ ճանաչես ,
Նոցա զի է , ոչ պարգեւս
Զի որք ուտեն զնոսա թողեալ
Եւ ժլատաց զինի վազես
- Աշխարհ . - Չաղիմ ձեռամբ շռայլ արանց
Որք ոչ գիտեն յարգ պարգեւաց
Այլ հեշտանամ յարանց նոցին
Որք ընդ ձիրս ուտեն ե զմիս անձանց :
- Անբան . - Ղողեալ ընդ զինու գաղտագողի
Քաղցու խոցես իբրեւ զոնի
Զի ընդ պարգեւդ կորստական
Թաղել ջանաս զմեզ կենդանի :
- Աշխարհ . - Ղեկ բաղտաւար քո վտանգեալ
Բերմունք յաջող մինչ այլայեալ ,
Մինչ որ տայի յագուրդ զպետդ
Ընդէր յայնժամ էի գովեալ :
- Անբան . - Ճանաչեմ զքեզ յաւուրց անտի
Մինչ եդեր զիս յանել բանտի
Երից աւուրց կեր ջամբեցեր
Վասն յոր այդ իմ յար ապտակի :
- Աշխարհ . - Զոխուծիւն իմ որոց շնորհեմ
Յետոց նոցին միշտ հետեւեմ
Անկ չէր եւ քեզ ինձ հետեւիլ
Որոց փոխանն այժմ ձաղկիմ :
- Անբան . - Մարթ էր կոչել զքեզ շնացող
Եւ ոչ բարեաց պարգեւատրող
Ըստ որում սեղեխս որոնես ,
Չար ցանկութեանց շիջուցանող :
- Աշխարհ . - Մարմին մարդոց իւր բուծանի
Թէ ոչ խորտկօք եւ հանդերձիւ
Զի է կոչես զայն ցանկութիւն
Զորմէ կեանք ձեր անվրէպ կախի :
- Անբան . - Յատուկ անդ է չար ցանկութիւն ,
Ուր զեղխութիւն է փափկութիւն ,
Ուր ոչ գտցին պիտոյք բազումք ,
Անդ է անդորր խաղաղութիւն :
- Աշխարհ . - Յաւաւօտէ մինչ ցերեկոյ

Բողո՛ւմք լինին ծառայք պորտոյ
Որոյ պիտոյք ոչ ինչ օգտեն
Թէ ղինչս համայն տաց արմատոյ :

Անփօն . — Նշաւակեալ 'ի քո բանից
Որ հաւասար չտաս ամենից ,
Եթէ սիրես զսիրելիս
Զի՛ է բողբոջ զծառայից :

Աշխարհ . — Նկուհք զտեառնէ միշտ տրտունջ են
Որք թօշակօք բաւական չեն ,
Վասն այնր անդէպ պատճառս յուզեալ
Զորմէ որպէս բանք քո այժմ են :

Անփօն . — Շարժմունք հպարտք զքեւ շուրջ առեալ
Փառաց պատուոյս արտաւելք վառեալ
Որոց ետուր զոր ոչ ունիս
Եւ կամ որոց ես դու գովեալ :

Աշխարհ . — Շուրջ պարտեալ ղինեւ կայսերք
Զներբողս հնչեն իշխանք սոփեստք
Ծաղու լլեալ դասք վանական
Պաշտօն տան ինձ երիցապետք :

Անփօն . — Ո՛ւլ է կայսրն այն իշխան սոփեստ ,
Որոց ետուր յագուրդ ուտեստ
Թէ եւ ետուր խուեն ինչ ղիտառս
Այն էր նոցա որպէս պահեստ :

Աշխարհ . — Որք ոչ գիտեն ուտել ղբարիս
Վասն նոցին ղի՛ ըզ չարիս
Որպէս քանիցս քեզ շնորհեցի
Թէ եւ կերեր այժմ գանգատես :

Անփօն . — Զար են պարգեւքդ եւ ցեց մարմնոյ
Նա սկիզբն վախճան իսկ յարմատոյ
Նախ գտանիս տաժանութեամբ
Ապա կորեալ առանց հետոյ :

Աշխարհ . — Զեւ իմ ուսեալ զորս համբաւաց
Յաւուրս այսչափ որ ղինեւ անց ,
Դուք ղի՛նչ կարծէք ղձեզ իմաստուն ,
Այլ ես որսամ առանց քրտանց :

Անփօն . — Պատճառ լինելդ գիտեմ չարեաց
Որպէս բանք քո այժմ վկայեաց
Աւանդ կամաւ մեր կուրութեան
Որ ինամ տանէ իւր թշնամեաց :

Աշխարհ . — Պարգեւատու եւ հոգաբարձ
Կարծէի ղիս ձեզ աննախանձ
Այլ դու բերանդ անշահ բացեալ
Կոչես ըզգառնս մարդախանձ :

Անփօն . — Ձուր ես որպէս ներքոյ յարդից
Եւ չար խթանն 'ի մէջ հայից
Որ թէ ընթաց եւ թէ ուտէ
Ոչ զերծանի թարց արկածից :

Աշխարհ . — Ձամբեմ զկերս որ առ կենաց
Ձայն ասես գոլ թոյն փորձանաց
Մինչ նքողեալ սաստիկ սովուն
Ձայն ամենայն հերքես 'ի բաց :

Անփօն . — Ուտին ասես դու զքո թոյնս
Ի կախարդել աչաց մեր զոյս
Ուստի որով սոնքացուցեալ
Ձմարդն առնես խորդաբարոյս :

Աշխարհ . — Ումիկ ես դու եւ գիւղական
Ձի ոչ գիտես զախորժս մարդկան
Ձի կերակուր քաղցր եւ յորով
Ձմարդն առնէ առողջ անգամ :

Անփօն . — Սուտ կերակուրս ջամբես որոց
Ձգրգիւսս յօդէ եւ փորուռոյց ,
Թէ 'ի վերուստ ոչ արանջոյ ,
Ներքուստ նեղի յանհուն ցաւոյ :

Աշխարհ . — Սիրեմ վասն այնր ես կարկառեմ
Իբրեւ զարդիս իմ սրարեմ
Թէ արտաքուստ եւ թէ ներքուստ
Տրտունջ գոչին ոչ պատճառեմ :

Անփօն . — Վայ է ուտել, վայ է ննջել
Վայ զգենուլ, վայ է շրջել
Յետ վճարման այսր վայից
Կայ մեղ յորդունս համակել :

Աշխարհ . — Վճարեալ են անդր վայմունք
Ուր խրախճանք են եւ վայելմունք
Գու զի՞ խղես զյոյս նոցին
Որք զինէն են շնորհակալուք :

Անփօն . — Տառապանօք զմեզ չարչարես
Թէ կարկառես եւ թէ ժխտես
Միով առնես թափառական
Միւսով իբր խողս խճողես :

Աշխարհ . — Տարտամ ես անգոհունակ
Եւ ոչ գիտեմ զքո հանգունակ
Այլ զճառայս զգոհացողս
Հանեմ յոսկի դահաւորակ :

Անփօն . — Բամբ ծառայից եկ քեզ ցուցից
Որ զեխեալ են 'ի դահայից
Այժմ տարածեալ 'ի գոհէ՛յ յաղբեւս

Լալուլ յօգեն զբանս անիծից :

Աշխարհ . - Ռամից արանց անդր եզերց
Տամ լոկ կոտաւ ծածկել մերկոյ
Հրաժարելոյ ոչ ինչ սրարտիմ
Թէ կենդանեաց , թէ մեռելոյ :

Անբօն . - Յաւք են ինձ մեր չուառութիւն
Եւ ոչ քո չար խարդախութիւն
Թէ ընկալնումք եւ թէ հերքումք
Շուրջ պոչարէ թշուառութիւն :

Աշխարհ . - Յանկ ձեր խախտեալ են 'ի բնէ
Եւ վիճակ ձեր յայդ եզերէ ,
Այլ զինչ արար պարգեւք իմ ձեզ
Որ բանք քո զիս դատաւիտէ :

Անբօն . - Իւրսեալ պատին այս մահացու
Ոչ բոլորեալ է քո գանձու
Յիմարաբար զքեզ կարծէպք
Յաստուածուստ գող հոգաբարձու :

Աշխարհ . - Իւրսին զինեւ թագ արքայից ,
Խոյր սաղաւարտ քահանայից ,
Եթէ պարգեւքս չեն յաստուածուստ
Զի՞ գնէք 'ի շարս սուրբ հանգերձից :

Անբօն . - Փառաւոր սպարք եկեղեցւոյ
Սրբին անուամբ Տեառն Աստուծոյ
Եւ նոքին մեզ ոչ թէ փառք են
Այլ զխորհուրդ Տեառն են յարգելոյ :

Աշխարհ . - Փրկաւէտ ձեր խորհուրդ յայտնի
Ոչ սուրբ հաց է եւ սուրբ գինի
Որք յաշխարհէս են արտադրեալ ,
Եւ ոչ յերկնից այն առաքի :

Անբօն . - Քո ինձ գիտել բանքդ չէ արժան
Զի քան զմիտս մեր 'ի վեր գան
Իսկ հաց գինի շատ վայելելն
Մարդն առնէ չարավախճան

Աշխարհ . - Քարողք լիցին այս քեզ յայտնի
Մինչ կենդանի էք 'ի մարմնի
Ոչ ինչ իւրք զերծեալ յինէն
Թէ յայտնասկէս եւ թէ գաղտնի :

